

Borůvka, Otakar: About Otakar Borůvka

Milan Sekanina

Šedesátiny profesora Otakara Borůvky

Rozhledy matematicko-fyzikální, 37, 1959, 280-281

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/500341>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1959

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ono zvláštní kouzlo, jež spočívá v ustavičném hledání a nalézání pravdy. Je-li tomu tak, budete šťastni ve spoluúčasti na obrovité síti, kterou pletla před námi mnohá pokolení a kterou budou plést ještě bezpočetná pokolení badatelů po nás, budete šťastni, že smíte síť vědy plést s nimi, stávající se účastnými na velkolepé práci generací . . .“

Připojujíc se k dlouhé řadě těch, kteří v těchto dnech vzpomenu svého vzácného učitele, přejeme prof. dr. Miloši Kösslerovi mnoho zdraví, aby mohl ještě dlouhá léta pomáhat svými bohatými vědomostmi, zkušenostmi a životní moudrostí naší matematice k dalším úspěchům.

Milan Sekanina, Brno:

Šedesátiny profesora Otakara Borůvky

Dne 10. května tr. se dožil šedesáti let člen korespondent Československé akademie věd Dr. Otakar Borůvka, doktor fyzikálně-matematických věd, profesor matematiky přírodovědecké fakulty university v Brně.

Narodil se v Ostrohu na Moravě, kde byl jeho otec učitelem. Studoval nejprve na brněnské technice, kde navštěvoval přednášky významného českého matematika Matyáše Lercha. Přednášky i Lerchova osobnost Borůvku hluboce zaujaly. Když byla založena v Brně universita a Lerch se stává jejím prvním profesorem matematiky, odchází posléze na universitu i Borůvka, kde zakončuje svá studia v roce 1922 a získává učitelskou aprobaci pro vyučování matematice a fyzice na středních školách. Zůstává na universitě jako asistent. V letech 1926—27 a 1928—29 studoval v Paříži u prof. E. Cartana, v roce 1930—31 u prof. W. Blaschkeho v Hamburku. V roce 1928 se habilitoval a od roku 1934 působí na přírodovědecké fakultě v Brně jako profesor.

Vědecká činnost profesora Borůvky obsahuje téměř padesát vědeckých prací z diferenciální geometrie, teorie grup, diferenciálních rovnic i jiných částí matematiky. Je autorem originálně pojaté monografie o teorii grup, která nyní vyjde ve třetím vydání u nás, v NDR a v Rumunsku. Velmi rozsáhlá je jeho spolupráce se zahraničními časopisy. Borůvkovy vědecké práce jsou v matematickém světě dobře známy a oceňovány. Jeho výsledky z diferenciální geometrie se staly v poslední době východiskem bádání celé skupiny italských geometrů. Podrobnějším zhodnocením Borůvkovy vědecké činnosti se zabývají články uveřejněné v našich vědeckých časopisech. Borůvka se významnou měrou podílel na organizaci vědecké práce v matematice v ČSR. Po roce 1945 soustředil kolem svého semináře početnou skupinu mladých moravských a slovenských matematiků. Výsledkem spolupráce mezi nimi je vyřešení řady základních otázek z teorie diferenciálních rovnic a rozpracování mnoha nových myšlenek.

K povinnostem vysokoškolského učitele přistupoval prof. Borůvka vždy s vědomím velké odpovědnosti. Jeho přednášky jsou promyšleny do nejmenších podrobností. Jasným výkladem upoutává pozornost jak studentů, tak posluchačů

na veřejných přednáškách. Je nutno dále vzpomenout jeho obětavé pomoci při rozvoji přírodovědecké fakulty v Brně a matematického ústavu Komenského university v Bratislavě.

Šedesátí let se profesor Borůvka dožívá v naprosté duševní i tělesné svěžesti. Těšíme se, že ještě dlouho bude stát v čele brněnského matematického dění a mnoho mladých matematiků naučí milovat nejen vědu, ale i život kolem sebe.

Redakce s radostí doplňuje uvedený článek tím, že jubilantovi byla v květnu udělena státní cena K. Gottwalda za vynikající práce v oboru diferenciálních rovnic.

A d o l f K o d y m, Praha:

Dvě zprávy z říše velkých čísel

1. *Ludolfovo číslo*. Číslo π je právě vypočítáno na 10 000 desetinných míst, jak sděluje François Genuys: *Dix mille décimales de π* , v časopisu *Trimestriel Chiffres*, březen 1958, číslo 1., str. 17, 18–22. Tento časopis je k dispozici v knihovně Matematického ústavu v Praze 2, Žitná ul. č. 25.

2. *Nové Mersennovo prvočíslo*. O těchto prvočíslech se dočtete v článku V. Vítek: *Dokonalá čísla, Mersennova a Fermatova prvočísla*, *Rozhledy*, roč. 1957, str. 291. Hans Riesel ve svém článku *A New Mersenne Prime* (Nové Mersennovo prvočíslo) v časopisu *Mathematical Tables and other Aids to Computation* (Matematické tabulky a jiné početní pomůcky), číslo 61, svazek XII, leden 1958, str. 60, píše: Dne 8. září 1957 švédský elektronový počítač BESK zjistil, že Mersennovo číslo $M_{3217} = 2^{3217} - 1$ je prvočíslo. Výsledek byl přepočítán 12. září 1957 a důkaz proveden podle Lucasovy metody. Výpočet trval 5 hod. 30 min. Nové prvočíslo je 969ciferné. Počáteční cifry čísla $2^{3218} - 1$ jsou 2591 1708 6

Závěr Fyzikální olympiády Pražského kraje

Prvé kolo Fyzikální olympiády, pořádané pražskou pobočkou Jednoty československých matematiků a fyziků v Praze (ÚNV) spolu s KPÚ v Praze skončilo dne 15. dubna 1959. Účastnilo se jí 237 žáků z 10. a 11. tříd pražských jedenáctiletých a dvou škol mimopražských (Klatovy a Brandýs n. L.). Z nich postoupilo do druhého kola 24 žáků v kategorii A a 23 žáků v kategorii B. Závěrečná soutěž se konala dne 17. května 1959. Úspěšně obstálo 15 účastníků z kategorie A a 8 účastníků z kategorie B, kteří byli odměněni věcnými cenami.

Podrobnou zprávu o celé soutěži uveřejníme v září.

E. Ř.